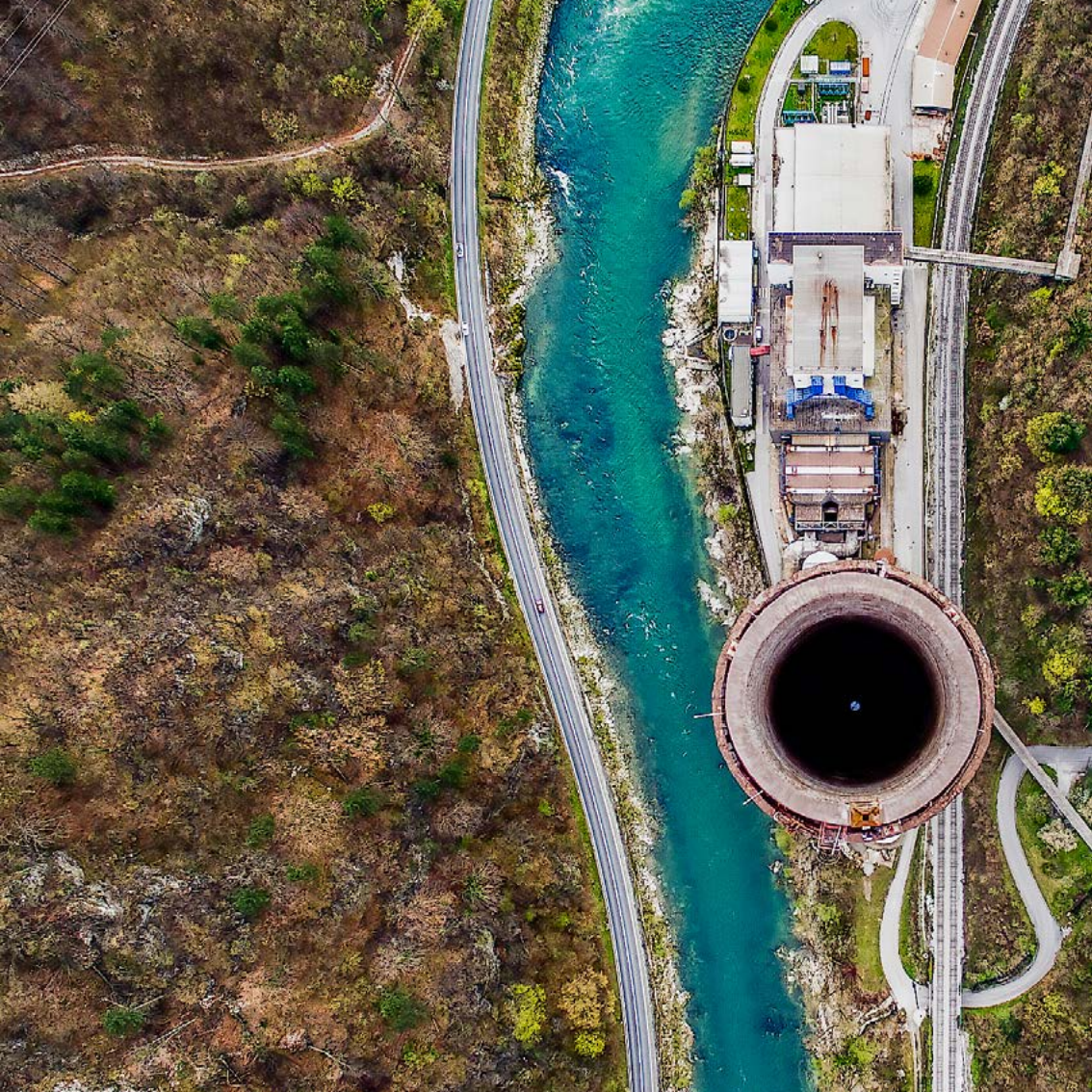




ZASAVJE

Industrijska dediščina



Zakaj v Zasavje?

Zasavje se je razvilo z delom, vztrajnostjo in pogumom rudarjev. Spoznajte nekdanje rudnike in druge industrijske objekte **v Hrastniku, Litiji, Trbovljah in Zagorju ob Savi.** Potujte v času do **starih obrti**, ki so tlakovale pot železni in industrijski revoluciji, in **med podzemnimi skladovnicami**, ki so Sloveniji in Evropi dajale rudo, minerale in premog.

Industrijska dediščina

Ko se je industrija umaknila, škrti Perkmandeljci, ki so nekoč varovali rudarje, niso zbežali. Njihovi prostori in način življenja skupaj z duhom solidarnosti ostajajo del skupnosti. Zasavje je prepotovalo dolgo **pot od rude do visokih tehnologij**, inovacij in novih medijev, ki čakajo, da jih odkrijete skupaj z dediščino: od edinega rudnika, ki se začne v enem in konča v drugem mestu do najvišjega dimnika v Evropi in skrivnostnega podzemlja z najhitreje rastočimi kapniki.

Zgodbe preobrazbe in skupnosti

Danes preteklost daje smisel prihodnosti. Nekdanji rudniki, tovarne in delavske kolonije se spreminjajo v kraje skupne identitete in nove ustvarjalnosti. **Zasavje je prostor kontrastov in povezav**, kjer se boste najhitreje zavihteli iz podzemlja v mesto in od tam po strmih bregovih v hribe. **Podprite zgodbe preobrazbe in postanite del njih.** Obiščite največje znamenitosti, muzeje in kulturne domove. To bo alternativno doživetje Slovenije, ki ga ne boste pozabili.

4. DRITL Virtualni muzej rudarstva

Ste že slišali za **tri dritle**? To so **tri izmene**, v katerih so knapi v Rudniku Trbovlje-Hrastnik 210 let **kopali premog**. **4. DRITL** ohranja zavedanje, da je rudnik dolgo gradil mesto in ljudi. Je **prvi virtualni muzej slovenskega rudarstva**, kjer premog kopljejo **hologrami**, upokojeni rudarji pa so vzpostavili prikazni rov. Številni originalni predmeti pričajo o njihovem vsakdanu, ki ga lahko spoznate z vsemi čuti.

📍 **Zavod za kulturo Delavski dom Trbovlje,**
4. Dritl, Trg svobode 11a, 1420 Trbovlje

Kontakt za rezervacije:

✉ info@4dritl.si
☎ +386 (0)51 626 296





Rudnik Sitarjevec Litija

Sodoben podzemni muzej, kjer sobivajo kapniki, minerali, škрати in netopirji.

Ödkrijte bogastvo enega najpestrejših evropskih rudišč. Tu domujejo v evropskem merilu **edinstveni limonitni kapniki**, ki se zdijo **kot okameneli škрати**. V rovih litijskega rudnika so odkrili **več kot 60 vrst mineralov**, med njimi številne redke in barvno izrazite primerke, ki še danes navdihujejo umetnike in raziskovalce.

📍 Sitarjevska cesta 46, 1270 Litija

Kontakt za rezervacije:

✉ info@visitlitija.si

☎ +386 (0)51 312 739, +386 (0)70 700 484



Rudarski muzej Zagorje

Najprej vas pozdravi **zadnji kup premoga** iz jame **rudnika Loke pri Zagorju**. Kisovec je po Sloveniji in svetu zaslovel kot rojstni kraj kolesarskega asa Primoža Rogliča z rudarskimi koreninami. Po njem se imenuje tudi kolesarska steza s Parkom Primoža Rogliča. »Dvesto let je rod za rodom grizel v to zemljo«, poje pesem Adijo, knapi folk rock skupine Orleki. Nastala je leta 1995, ko so **nekdanjo strojnico** preuredili **v muzej**, kjer obiskovalce največkrat sprejme prav **pevec in kustos Vlado Poredoš**.

📍 Loke pri Zagorju 22a , 1412 Kisovec

Kontakt za rezervacije:

✉ rudarski.muzej@kulturnidom-zagorje.si
☎ + 386 (0)40 588 351





Mlakarjevo stanovanje

Prostor je še zmeraj nabit z duhom solidarnosti in delavskih akcij. V nekdanjem **stanovanju rudarja Franca Mlakarja** so v 20. in 30. letih prejšnjega stoletja potekala **ilegalna srečanja za pravice knapov**, ki so si po gladovi stavki leta 1934 izbrili povišanje plače. V Hrastniku so avtentično ohranili **bivalno enoto v nekdanji rudniški koloniji**, kjer so na vsega 25 m² bivale cele družine.

📍 Ulica prvoborcev 26, Hrastnik

Kontakt za rezervacije:

✉ tic@visithrastnik.si

☎ +386 (0)30 479 240



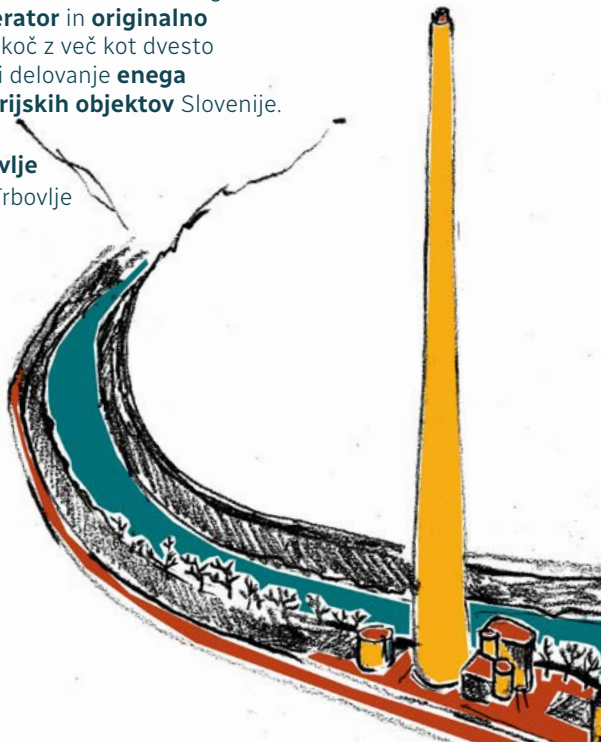
Dimnik Termoelektrarne Trbovlje

Ogrejte vrat, preden s pogledom ali **VR očali potujete do vrha 360 metrov** visokega trboveljskega dimnika, ki je **najvišja zgradba v Sloveniji, najvišji dimnik v Evropi** in šesti najvišji na svetu. Ne vodenem ogledu lahko vidite **nekdanji generator** in **originalno kontrolno sobo**, kjer so nekoč z več kot dvesto stikali in gumbi nadzorovali delovanje **enega najpomembnejših industrijskih objektov** Slovenije.

- 📍 **Termoelektrarna Trbovlje**
Ob železnici 24, 1420 Trbovlje

**Kontakt za rezervacije
in vodene ogleda:**

- ✉ info@dd-trbovlje.si
- ☎ +386 (0)51 626 296





Mašinhauš Hrašnik

Nekdanja strojnica ohranja zgodbo izvažalnega stroja **za prevoz rudarjev in materiala**. Ogledate si lahko še **muzejsko razstavo** *Tihi pomniki preteklosti – upornišтво v Zasavju*, ki osvetljuje več kot **stoletje delavskega boja**, od prvih stavk do sodobnih oblik organiziranega upora. Za skupine z vsaj desetimi obiskovalci je po predhodni najavi mogoč **ogled Rudniškega rova Barbara vpadnik**.



📍 **Turistično informacijski center Hrašnik**
Naslje Aleša Kaple 9a, 1430 Hrašnik

✉ **Kontakt za rezervacije:**

☎ tic@visithrastnik.si
+386 (0)30 479 240



Evropark Zagorje

Ime je povezano z vstopom Slovenije v Evropsko unijo. Evropark se razvija **na nekdanjem odlagališču** jalovine in **odpadkov iz rudnikov**. Preobrazba v **športno-rekreativni park** je vzoren primer **zelenega preoblikovanja** nekdanjih rudarskih površin. Danes so tu urejeni vzletišče Aerokluba Zagorje, lokostrelski poligon, nogometni igrišči, dva ribnika, sprehajalne poti, kolesarska steza, otroško igrišče, ladja Argonavt, fitness na prostem, igrala za invalide, pumptrack poligon, Vrt tete Johance in kolesarske proge Cilenca trails, ob vstopu je urejeno parkirišče za avtodome (PZA).

📍 Potoška Vas,
1410, 46.144674642056, 15.004304996773
✉ info@zzs-zagorje.si





Geometrično središče Slovenije GEOSS

Če si **Slovenijo** predstavljate kot **geometrijski lik**, je v **vasi Slivna** njeno **geometrično težišče**. Zato so v Litiji in okolici ponosni, da vas lahko povabijo v **srce Slovenije**. Opremili so ga s **simboli slovenstva**, kot so lipa, zastava, replika knežjega kamna iz Gosposvetskega polja. Za živo predstavitev pokličite Društvo GEOSS.

📍 Vače 10, 1252 Vače
✉ info@geoss.eu
☎ +386 (0)71 900 300



Zasavski muzej Trbovlje

Če želite začutiti **identiteto Zasavja in revirjev**, morate obiskati **Zasavski muzej Trbovlje**. Osrednja stalna **razstava Srečno!** vas popelje v **svet knapov** – v delo **pod zemljo**, polno nevarnosti, med rituale in **skupnostno življenje**. Med **občasnimi razstavami** velja izpostaviti tiste, posvečene **slovitemu kiparju Stojanu Batiču**, ki je v rudarskem vsakdanu prepoznal motive za svojo umetnost.

📍 Ulica 1. junija 15, 1420 Trbovlje

Kontakt za rezervacije:

✉ info@muzejZMT.si

☎ +386 (0)30 203 105





Muzej Hrastnik

Kot del Zasavskega muzeja Trbovlje deluje v nekdanji nemški osnovni šoli. Posebno prepoznavnost muzeju daje **stalna razstava *Lutke in lutkarji***. Z več kot 120 marionetami in scenskimi postavitvami ohranja bogato tradicijo ljubiteljskega **lutkovnega gledališča v Zasavskih revirjih**, ki so ga leta 1947 ustanovili **vajenci obrtne šole, zaposleni pri rudniku**.

📍 Cesta 1. maja 41, 1430 Hrastnik

Kontakt za rezervacije:

✉ tic@visithrastnik.si

☎ +386 (0)30 479 240



Mestni muzej Litija

Vstopite v **časovni stroj mesta** z eno **najdaljših neprekinjenih poselitev** na Slovenskem. Tu se stikajo zgodbe o življenju ob reki Savi, **tradiciji splavarstva in brodarstva** in **rudarjenju na hribu Sitarjevec**, kjer se je razvil eden najstarejših rudnikov pri nas. Muzej osvetljuje, kako sta savska plovba in **prihod železnice** oblikovala Litijo v pomembno gospodarsko in upravno središče.

📍 **ZKMŠ Litija – Mestni muzej Litija**
Cesta komandanta Staneta 2, 1270 Litija

Kontakt za rezervacije:

✉ mestnimuzej@zkms-litija.si
☎ +386 (0)70 430 202





Rudarsko stanovanje na Njivi

V času največjega **razmaha rudarstva** so **rudniki** za delavce in družine **gradili** preproste, **enotno zasnovane hiše**. Ob vodenem ogledu spoznate zasnovo **večstanovanjske rudarske kolonije** in ritem življenja, ki je zaznamoval vsakdan več generacij. Posebnost Trbovelj je **Etnološka pot trboveljskih rudarskih kolonij**, ki prikazuje posebno sobivanje rudarskih družin, **redko za srednjeevropski prostor**.

📍 Ulica 1. junija 15, 1420 Trbovlje

Kontakt za rezervacije:

✉ info@muzejZMT.si

☎ +386 (0)30 203 105



Oglarska dežela

Spoznajte **vesele oglarje** v Oglarski deželi, kjer oživljajo **tradicijo kuhanja oglja**, ki je šla z roko v roki z razvojem rudarstva. Na **Dolah pri Litiji** so veliki mojstri ohranjanja ene najstarejših in skoraj izginulih gozdarskih obrti. Na domačijah, kjer **oglarске kope** še vedno pripravljajo kot nekoč, lahko spoznate celoten postopek, nočno dežurstvo oglarja in **življenje oglarских družin**.

📍 OGLARSKA DOMAČIJA BRINOVEC

Slavina 1, 1273 Dole pri Litiji

Kontakt za rezervacije:

✉️ miroslav.brinovec@siol.net

☎️ +386 (0)41 830 834





7-čutni muzej Lesarius

Že **šesti čut** daje vedeti, kako **pomemben je les za Slovenijo**, kjer se na več kot dveh tretjinah razprostira gozd. **7-čutni muzej** na Veliki Preski slavi **tradicijo lesarskih obrti**, od tesarstva do sodarstva. Razdeljen je na **drevesnico, igralnico in delavnico**, kjer s sodobnimi tehnologijami in praktičnimi preizkusi doživite dediščino lesa. Obenem muzej širi obzorja za trajnostno rabo lesa danes in jutri.

📍 Velika Preska 1, 1272 Polšnik

Kontakt za rezervacije:

✉ info@lesarius.si

☎ + 386 (0)51 615 020



DELA VSKI DOMOVI



Delavski dom Trbovlje

15

Odličen primer modernistične arhitekture v industrijskem okolju. Zgradili so ga leta 1956 po načrtih arhitekta Marka Župančiča. Kocka v središču Trbovelj je oblečena v enega najbolj prepoznavnih slovenskih stavbnih mozaikov Marija Preglja, varujejo pa jo kipi rudarjev Stojana Batiča. Vse od odprtja igra vlogo kulturnega središča z gledališčem, kinom, galerijo in novomedijskimi projekti.

Kulturni center Delavski dom Zagorje

16

Glavno kulturno središče Zagorja ob Savi in delo arhitekta Emila Navinška iz 50. let prejšnjega stoletja. Stavba je simbol delavskega kulturnega prostora in tipičen primer povojne javne arhitekture v Sloveniji. Kot večnamenski kulturni center vabi v kino, na koncerte, razstave, predstave, prireditve in druge dogodke. Odkar je odprla vrata, deluje kot pomemben kulturni center regije.

Delavski dom Hrastnik

17

Središče kulturnega, gledališkega in družabnega dogajanja daje ritem skupnosti. Tu se vrstijo gledališke predstave in filmske projekcije, razstave in kulturne prireditve. Večnamenska stavba združuje prostorno dvorano, avlo in galerijo. To so Hrastničani poimenovali Hočijeva galerija in se s tem poklonili akademskemu slikarju Leopoldu Hočevarju.

V avli vseh treh domov si lahko obiskovalci ogledajo tudi dela ustvarjalcev iz kolektiva Neue Slowenische Kunst (NSK), ki je pomembno zaznamoval slovensko in srednjeevropsko umetniško avantgardo.

USTVARJALNOST NA DLANI



Prometej v Trbovljah

18

Rudar Prometej na Ostrem vrhu nad Trbovljami je z 11 m višine in maso več kot 9 ton največji slovenski kip na prostem. Kot poklon rudarski dediščini ga je iz odpadnega materiala na rudarskih deponijah ustvaril akademski kipar **Zoran Poznič** v sodelovanju s **KOVIT projekti**. Snop svetilke na čeladi je usmerjen proti nekdanjemu rudniku, srce iz premoga pa je oblikovala Marjeta Hribar.

Mural prijateljstva v Hrastniku

19

Rudar in Ukrajinka v rokah držita premog in sol v znak prijateljstva in solidarnosti med državama. Stensko poslikavo so ob nekdanjem rudniškem jašku ustvarile ukrajinske umetnice **Khrystyna Dragun, Lavriv Victoria** in **Iryna Oliinyk**. V šestih dneh so oblikovale simbolno podobo povezovanja med Hrastnikom in ukrajinskim Drohobičem.

Perkmandeljč v Zagorju

20

Prireditveni prostor Pristan v Zagorju ob Savi je bolj razigran, ker tam stoji rudarski škrat. Perkmandeljč je nepogrešljivi varuh in spremljevalec knapovskih zgodb. Kot poklon zagorski rudarski tradiciji in lokalni mitologiji ga je zasnoval animator **Dušan Kastelic**. Bronasto skulpturo je oblikoval kipar **Jurij Kamšek** v sodelovanju z livarno Livartis

Čolnar v Litiji

21

Bronasta skulptura akademskega kiparja **Mirsada Begić** pred športno dvorano v Litiji simbolizira **zgodovinsko vlogo reke Save**, ki je Litijo stoletja povezovala s trgovino in brodarstvom. Spominja na čase, ko so bili **čolnarji nepogrešljivi del vsakdana mesta**, hkrati pa poudarja preplet tradicije, dela in identitete vrat v Zasavje.



LITIJA



TIC Litija

Valvazorjev trg 10, 1270 Litija



+386 (0)51 312 739, +386 (0)70 700 484



info@visitlitija.si
visitlitija.si

HRASTNIK



TIC Hrastnik

Naselje Aleša Kaple 9a, 1430 Hrastnik



+386 (0)30 479 240



tic@visithrastnik.si
visithrastnik.si

TRBOVLJE



Zavod za mladino, šport in turizem

Ulica 1. junija 18, 1420 Trbovlje



+386 (0)3 56 12 881, +386 (0)40 836 464



info@zmst.si
visittrbovlje.si

ZAGORJE OB SAVI



TIC Zagorje ob Savi

Cesta 9. avgusta 5, 1410 Zagorje ob Savi



+386 (0)40 588 351



rudarski.muzej@kulturnidom-zagorje.si
visitzagorje.si

📍 **Regionalna razvojna
agencija Zasavje**

Kolodvorska cesta 2,
1410 Zagorje ob Savi

Kontakt:

☎ **+386(0)70 851 085**

✉ **info@rra-zasavje.si**
rra-zasavje.si



LITIJA



HRASTNIK



TRBOVLJE



**ZAGORJE
OB SAVI**

